

TRONDHEIM

Senter for fostermedisin

Nasjonal behandlingstjeneste for
avansert invasiv fostermedisin

Ultralyd i gynekologi og obstetrikk Trinn I-kurs 22. – 26. september 2025

Kurset er godkjent for gynekologer og jordmødre. Kurset er anbefalt for de som utdanner seg i gynekologi og obstetrikk. En vil legge vekt på praktiske øvelser i små grupper fordelt på flere laboratorier.

Læringsmål:

Svangerskapsomsorg

GYN-003 Ultralyddiagnostikk og blodstrømsundersøkelser - utviklingsavvik hos fosteret

GYN-119 NIPT og tidlig ultralydundersøkelse

GYN-022 Utviklingsavvik - ultralyddiagnostikk

Gynekologi

GYN-062 Svulster i bekkenet - RMI, tumormarkører, vaginal og abdominal ultralyd

Kursleder   Pepe Salvesen
Senter for fostermedisin (SFM), Kvinne-barn-senteret, St. Olavs hospital, Universitetssykehuset i Trondheim,
7006 Trondheim

Forelesninger BS31 Bevegelsessenteret 3. etg., St. Olavs hospital
Praktiske øvinger og workshop SFM, Kvinne-barn-senteret, 5. etg. Nord

SFM, St. Olavs hospital

Seksjonsoverlege professor Pepe Salvesen

Overlege Aurora Hernandez Røset

Overlege Ilka Clemens

Overlege Karin Deibele

Overlege Hanne Mørch

Ultralydjordmor Vibeke Skoura-Torvik

Sosionomer Linn Bjerke og Tone Skogmo

Jordmor Tove Anita Fagerli

Universitetslektor Eva J. L. Jensen

Seksjonsleder Sigrid Sjelmo

Avd. for Medisinsk Genetikk, St. Olavs hospital

Overlege Marte Gjør Haug

Haukeland Universitetssykehus, Seksjon for fostermedisin og ultralyd

Overlege ph.d. Cathrine Ebbing

Oslo Universitetssykehus, Kvinneklubben

Overlege Vasilis Sitras

Oslo Universitetssykehus, Ullevål, Gynekologisk Avdeling

Overlege Tina Tellum

SUS, Kvinneklubben

Seksjonsoverlege ph.d. Ragnar Kvie Sande

St. Olavs hospital, Kvinneklubben

Overlege Eline Bragedatter Seljeflot

Overlege Ingrid Volløyhaug

St. Olavs hospital, Barne- og ungdomsklubben

Overlege Janicke Marita Syltern

Institutt for samfunnsmedisin, NTNU

Professor Berge Solberg

MANDAG 22.09.25

Læringsmål: Basal kunnskap, apparatlære, normal anatomi, tvillinger

- 0900 Pepe Salvesen
Velkommen til SFM
Registrering, praktisk informasjon, info om sosialt
- 0910 Karin Deibele
Prinsipper for todimensjonal ekko-avbildning (30+5)
- 0945 Pause (20 min)**
- 1005 Eva J. L. Jensen og Pepe Salvesen
Knottologi, apparatlære, hygiene og standardisering (60+5)
- 1110 Aurora Røset
Sonoembryologi (15+5)
- 1130 Aurora Røset
Fosterundersøkelse i uke 11 – 13+6 (25+5)
- 1200 Lunsj (55 min)**
- 1255 Tove Anita Fagerli
Normal fosteranatomi i andre trimester, føtal biometri (BPD, MAD, femur) (35+5)
- 1335 Pause (20 min)**
- 1355 Hanne Mørch
Tvillinger (30+5)
- 1430 Sigrid Sjelmo
Informasjon om praktiske øvelser (10)
- 1440 Pepe Salvesen
Oppsummering av dagen med evaluering og quiz (20)
- 1500- 1530 Pause og forflytning 30 min**
- 1530 Praktiske øvelser og workshop ved Senter for fostermedisin**
Kursdeltagerne delt i to grupper

Praktiske øvelser ved fostermedisin, KK, 5. etg.	Workshop med praktiske øvelser, rom KBS51fostermedisin KK, 5. etg.
Gruppe 1	Gruppe 2
1530 Undersøkelse 1	Ultralyd av uterus med praktiske øvelser, Eline B. Seljeflot
1630 Undersøkelse 2	
1730 Ferdig	
	1530 – 1600 forelesning 1600 – 1700 3D-øvelser 1700 Ferdig

TIRSDAG 23.09.25

Læringsmål: Hjerterundersøkelse, utviklingsavvik, fostermedisin

0900 Vibeke Skoura-Torvik
Hjerterundersøkelse (45+5)

0950 Pause (20 min)

1010 Aurora Røset
CNS (30+5)

1045 Pepe Salvesen
Abdomen (25+5)

1115 Aurora Røset
Urinveier (25+5)

1145 Lunsj (50 min)

1235 Pepe Salvesen
Kort femur (15+5)

1255 Hanne Mørch
Anemi hos foster (25+5)

1325 Pause (20 min)

1345 Hanne Mørch
Invasive inngrep (25+5)

1415 Ilka Clemens
Fosteranomalier (30+5)

1450 Pepe Salvesen
Oppsummering av dagen med evaluering og quiz (20)

1510 Pause og forflytning 20 min

1530 Praktiske øvelser og workshop ved Senter for fostermedisin
Kursdeltagerne delt i to grupper

Praktiske øvelser ved fostermedisin, KK, 5. etg. Gruppe 2	Workshop med praktiske øvelser, rom KBS51fostermedisin KK, 5. etg. Gruppe 1
1530 Undersøkelse 1	Ultralyd av uterus med praktiske øvelser, Eline B. Seljeflot 1530 – 1600 forelesning 1600 – 1700 3D-øvelser 1700 Ferdig
1630 Undersøkelse 2	
1730 Ferdig	

ONSDAG 24.09.25

Læringsmål: Sikkerhet, Doppler og vekstavvik

0900 Ragnar Kvie Sande
Sikkerhetsaspekt ved bruk av ultralyd i svangerskapet (25+5)

0930 Ragnar Kvie Sande
Dopplermålinger – teknikk (30+5)

1005 **Pause (20 min)**

1025 Cathrine Ebbing
Arteria umbilicalis (20+5)

1050 Cathrine Ebbing
Arteria cerebri media (20 +5)

1115 **Lunsj (45 min)**

1200 Hanne Mørch
Arteria uterina og preeclampsiscreening (25+5)

1230 Cathrine Ebbing
Ultralydundersøkelse av placenta og navlesnor (30+5)

1305 Pepe Salvesen
Intrauterin veksthemning (20+5)

1330 **Pause (20 min)**

1350 Pepe Salvesen, Cathrine Ebbing, Ragnar Sande
Kliniske eksempler (55+5)

1450 Pepe Salvesen,
Oppsummering av dagen med evaluering og quiz (20)

1510 **Pause og forflytning 20 min**

1530 **Praktiske øvelser og workshop ved Senter for fostermedisin**
Kursdeltagerne delt i to grupper

Praktiske øvelser ved fostermedisin, KK, 5. etg. Gruppe 1	Workshop med praktiske øvelser, rom KBS51fostermedisin KK, 5. etg. Gruppe 2
1530 Undersøkelse 1	1530 – 1700 Fosteranomalier Karin Deibele og Aurora Røset 1700 Ferdig
1630 Undersøkelse 2	
1730 Ferdig	

TORSDAG 25.09.25

Læringsmål: Gynekologi, tidlig graviditet

0900 Tina Tellum
Tidlig graviditet, spontanabort, rester (20+5)

0925 Tina Tellum
Ektopisk graviditet (35+5)

1005 Pause (20 min)

1025 Tina Tellum
Ultralyd av adnex og IOTA-rules (45+5)

1115 Eline Seljeflot
Ultralyd og fertilitetsbehandling (30+5)

1150 Lunsj (50 min)

1240 Tina Tellum
Endometriose og adenomyose (30+5)

1315 Pause (25 min)

1340 Tina Tellum
Ultralyd ved akutte bekkenmerter (25+5)

1410 Ingrid Volløyhaug
Ultralyd og urogynekologi (25+5)

1440 Pepe Salvesen
Oppsummering av dagen med evaluering og quiz (20)

1500 Pause og forflytning 30 min

1530 Praktiske øvelser og workshop ved Senter for fostermedisin
Kursdeltagerne delt i to grupper

Praktiske øvelser ved fostermedisin, KK, 5. etg. Gruppe 2	Workshop med praktiske øvelser, rom KBS51fostermedisin KK, 5. etg. Gruppe 1
1530 Undersøkelse 1	1530 – 1700 Fosteranomalier Karin Deibele og Aurora Røset 1700 Ferdig
1630 Undersøkelse 2	
1730 Ferdig	

FREDAG 26.09.25

Læringsmål: Medisinsk genetikk, fostermedisin og etikk

- 0900 Marte Gjøl Haug
Innføring i medisinsk genetikk (25+5)
- 0930 Marte Gjøl Haug
Genetisk diagnostikk (25+5)
- 1000 Pause (20 min)**
- 1020 Vasilis Sitras
Retningslinjer for fosterdiagnostikk i Norge (40+5)
- 1105 Pause/lunsj (30 min)**
- 1135 Berge Solberg og Pepe Salvesen
Etiske vurderinger ved prenatal diagnostikk (40+30)
- 1245 Pepe Salvesen, Linn Bjerke, Tone Skogmo, Janicke Syltern
Oppfølging av foreldrepar etter påviste utviklingsavvik/prenatal palliasjon (30+10)
- 1325 Pepe Salvesen
Oppsummering av dagen med quiz og avslutning (25)
- 1350 Slutt**